

Tweede Kamer

31 537 Voorstel van wet van de leden Koşer Kaya en Blok tot wijziging van de Pensioenwet met betrekking tot de medezeggenschap van pensioengerechtigden in pensioenfondsbesturen
nr. 7 Nota naar aanleiding van het verslag
Ontvangen 5 juni 2009

De initiatiefnemers zijn de leden van de verschillende fracties erkentelijk voor de vele vragen en opmerkingen. Zij hebben de gelegenheid gegeven de verschillende aspecten van het wetsvoorstel nog eens goed toe te lichten. Ter wille van de toegankelijkheid zijn de vragen en antwoorden evenwel zoveel mogelijk gerubriceerd naar onderwerp. De initiatiefnemers danken de leden van de fracties die een blijk van waardering hebben uitgesproken voor de samenstelling van het voorstel.

1. Doelstelling/aanleiding initiatiefwetsvoorstel

A. De harde kern

[...]

De leden van de CDA-fractie hebben kennis genomen van het voorstel van wet van de leden Koşer Kaya en Blok ten aanzien van de medezeggenschap van pensioengerechtigden in pensioenfondsbesturen. Zij vinden dat door de twee «medezeggenschapsconvenanten» de medezeggenschap van pensioengerechtigden bij hun pensioenregeling is verbeterd. De meeste pensioenfondsen hebben momenteel een vorm van medezeggenschap geregeld. De zelfregulering heeft zijn uitwerking gehad. Maar nog niet alle pensioenfondsen voldoen aan de afspraken zoals vastgesteld in het laatste convenant. De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat op het terrein van medezeggenschap in deelnemersraden bij pensioenfondsen nog veel te verbeteren valt, dit in overleg met de **Stichting van de Arbeid** en de pensioenkoepels. Het initiatief heeft tot doel een gelijke positie tussen actieven en pensioengerechtigden te bereiken. Het wetsvoorstel heeft daarnaast betrekking op de pensioengerechtigden van de bedrijfstakpensioenfondsen (bpf'en) die hiermee ook het recht zouden krijgen op vertegenwoordiging in de besturen van hun fondsen, via een raadpleging. Het wetsvoorstel gaat hiermee veel verder dan de twee convenanten van de afgelopen 10 jaar.

De leden van de CDA-fractie hebben met name nog veel vragen voor de indieners.

Uit de evaluatie van de **Sociaal-Economische Raad**, De Nederlandsche Bank en TNS NIPO blijkt dat vrijwel alle fondsen die dat volgens het convenant verplicht zijn, de medezeggenschap van gepensioneerden hebben gerealiseerd. Zes jaar geleden spraken werkgevers, werknemers en ouderenorganisaties in een convenant af om dit beter te regelen. Eerst zou dat via vrijwillige afspraken gebeuren, maar mochten die onvoldoende opleveren, dan zouden ze de mogelijkheden onderzoeken om hun afspraken vast te leggen in wetgeving. Werkgevers, werknemers en ouderenorganisaties zijn overeengekomen dat ze nu gaan bezien hoe ze de verdere naleving van hun afspraken nog kunnen verbeteren. In hoeverre nemen de indieners deze evaluatie en afspraken mee in hun wetsvoorstel?

[...]

De leden van de PvdA-fractie zijn voorstander van de zelfregulering van de medezeggenschap van pensioengerechtigden via de **STAR** en het CSO. Zij zijn daarom ook verheugd dat beide partijen voldoende aanknopingspunten zien om samen verder te praten over eventuele verbeteringen naar aanleiding van de uitkomsten van het evaluatieonderzoek van de **SER** (Rapport «Eindevaluatie medezeggenschap gepensioneerden»)¹. De leden van de PvdA-fractie willen graag beide convenantpartners de mogelijkheid geven om samen met de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen, de Stichting Ondernemingspensioenfondsen en de Unie van Beroepspensioenfondsen overleg te voeren over verbeteringen, alvorens tot wetgeving over te gaan. Zien de initiatiefnemers aanleiding om het voorliggende wetsvoorstel aan te passen naar aanleiding

---

¹ SER-rapport Eindevaluatie medezeggenschap gepensioneerden (**SER**, Pensioencommissie, 19 maart 2009)

van de uitkomsten van de door de **SER** opgestelde «Eindevaluatie medezeggenschap gepensioneerden »?»

[...]

De leden van de VVD-fractie hebben met instemming en belangstelling kennis genomen van het voorliggende initiatiefwetsvoorstel. De leden van deze fractie hebben nog wel enkele opmerkingen. De voorgeschiedenis van dit wetsvoorstel is lang geweest. De indieners van het wetsvoorstel hebben terecht eerst de evaluatie van het tweede convenant tussen de **Stichting van de Arbeid** en het CSO afgewacht. Uit de laatste evaluatie (19 maart 2009) blijkt echter dat 70% van de Nederlandse pensioengerechtigden nog steeds niet is vertegenwoordigd. Het is daarom tijd om met wettelijke maatregelen te komen. De leden van de VVD-fractie zijn principieel voorstander van medezeggenschap van pensioengerechtigden in pensioenfondsen. Pensioenfondsen kennen drie grote groepen belanghebbenden, de werkgevers, de werknemers en de pensioengerechtigden. Deze laatste groep heeft op dit moment geen inspraak. Wat de VVD-fractie betreft hebben zij ook recht op medezeggenschap. Dit wetsvoorstel regelt de medezeggenschap van pensioengerechtigden en wordt daarom van harte ondersteund.

[...]

De beschouwingen van deze fracties geven de indieners aanleiding om nog eens bondig de harde kern aan te geven waar het bij hun initiatiefvoorstel om gaat:

[...]

Het initiatiefvoorstel heeft de sterke steun van de Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO). CSO heeft altijd het standpunt ingenomen dat het in 2003 vernieuwde convenant geen einddoel was, maar een stap in de goede richting. Zie hun reactie op het wetsvoorstel van 7 april 2009. Maar de centrale werkgevers- en werknemersorganisaties in de **Stichting van de Arbeid (STAR)** en de pensioenkoepels VB en OPF verzetten zich. Zie onder meer Bijlage 3 bij deze Nota. Dat valt te betreuren maar onbegrijpelijk is dat niet. De sociale partners moeten door het voorstel binnen de fondsen meer macht en invloed gaan delen met de pensioengerechtigden. Dit verzet kan natuurlijk niet beslissend zijn. Het is onaanvaardbaar dat de ene groep staatsburgers verhindert dat de andere groep staatsburgers gelijke rechten krijgt.

[...]

2 B. Verhouding met de sociale partners (speciaal de vakbeweging)

[...]

De initiatiefnemers stellen dat de inspraak van pensioengerechtigden niet of onvoldoende geregeld is in de Pensioenwet, zo constateren de leden van de ChristenUnie-fractie. Zij vragen de indieners nader te onderbouwen waarom de huidige werknemersorganisaties – die ook ouderenbonden vertegenwoordigen – onvoldoende de belangen van gepensioneerden zouden behartigen in de praktijk. De leden van de ChristenUniefractie vragen voorts of de initiatiefnemers ook dit initiatiefwetsvoorstel hebben voorgelegd aan de **SER**, **STAR** en/of CSO ter commentaar. En zo ja, wat was hiervan de uitkomst?

[...]

Het voorstel is ook niet voorgelegd aan de **SER** of de **STAR**. Hun standpunten waren ook al bekend. Reeds in 1987 heeft de **SER** een afwijzend advies uitgebracht over een medebestuurrecht voor

pensioengerechtigden naar aanleiding van een voorstel vanuit de D66-fractie². Een dergelijk recht zou onnodig en ongewenst zijn onder meer omdat de belangen van de deelnemers en van de pensioengerechtigden niet wezenlijk zouden verschillen; de werknemersorganisaties geacht zouden kunnen worden ook de pensioengerechtigden te vertegenwoordigen; en de toekenning van dit vertegenwoordigingsrecht een doorkruising zou betekenen van het verband met het arbeidsvoorwaardenoverleg. Deze argumenten zijn sindsdien met enige variatie tot op heden door de **SER** herhaald en door de **STAR** en de koepels VB en OPF overgenomen. **STAR** en VB hebben daar in 2005 in brieven aan de Tweede Kamer aan toegevoegd dat deze toekenning van een recht op medebestuur aan pensioengerechtigden zou kunnen leiden tot het isoleren van deelbelangen, terwijl een integrale afweging van belangen wenselijk is. **SER**, **STAR**, VB en OPF willen daarom niet verder gaan dan hetgeen thans in de Pensioenwet is vastgelegd, hetgeen een handhaving van de achterstelling van de pensioengerechtigden inhoudt.

[...]

BIJLAGE 1 COMMENTAAR VAN DE INDIENERS OP DE VOOR HET WETSVOORSTEL RELEVANTE ONDERDELEN VAN HET RAPPORT «EINDEVALUATIE MEDEZEGGENSCHAP GEPENSIONEERDEN»

Het rapport Eindevaluatie medezeggenschap gepensioneerden (**SER**, Pensioencommissie, 19 maart 2009) bevat de resultaten van de eindevaluatie in 2008 van het vernieuwde medezeggenschapsconvenant van de **Stichting van de Arbeid** en de samenwerkende ouderenorganisaties CSO uit 2003. In de eerste paragraaf van deze brief wordt een overzicht gegeven van de inhoud van het initiatiefwetsvoorstel. In de tweede paragraaf worden vervolgens de onderdelen van de evaluatie vermeld die hiervoor van betekenis zijn. Per onderdeel geven de indieners hun reactie aan.

[...]

BIJLAGE 3 REACTIE VAN DE INDIENERS OP HET POSITION PAPER VAN DE PENSIOENKOEPELS VB en OPF TEN AANZIEN VAN HET WETSVOORSTEL KOSER KAYA/BLOK OVER DE MEDEZEGGENSCHAP VAN PENSIOENGERECHTIGDEN IN PENSIOENFONDSBESTUREN (nr. 31 537)

[...]

Het wetsvoorstel loopt vooruit op de evaluatie van het medezeggenschapsconvenant en de principes voor goed pensioenfondsbestuur

Partijen hebben in 2005 de afspraken over de principes voor goed pensioenfondsbestuur gemaakt en de al bestaande afspraken over medezeggenschap van pensioengerechtigden bij bedrijfstak- en ondernemingspensioenfondsen verlengd. Onderdeel van die afspraken was een evaluatie en inventarisatie in 2008 van PFG en het medezeggenschapsconvenant. De evaluatie is momenteel in een afrondende fase. De convenantpartijen, de **STAR** en het CSO, hebben in een brief van 5 november jl. de Tweede Kamer opgeroepen te wachten met behandeling van dit wetsvoorstel totdat de evaluatie helemaal is afgerond. De uitkomsten van de evaluatie worden op korte termijn verwacht. Het is niet logisch om nu wijzigingsvoorstellen in de Tweede Kamer te bespreken zónder dat bekend is wat de evaluatie heeft opgeleverd, in reactie erop wat de **STAR-aanbevelingen** inhouden en hoe het kabinet die aanbevelingen beoordeelt. Wij veronderstellen dat de indieners van het wetsvoorstel pas na de evaluatie, de **STAR-aanbevelingen** en het oordeel van het kabinet hun wetsvoorstel zullen bezien en eventueel aanpassen. De pensioensector is graag bereid met de indieners nader van gedachten te wisselen.

[...]

---

² SER-advies 1987/09: Advies Ex-deelnemers pensioenfondsen